

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 170—L, félévre 95—L.
Egyes szám ára 4—L.
Külföldre egész évre 270—L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Jól fizet a sertés.

Vásárokat járó gazdáink megállapíthatták, hogy semmiféle terménynek és élő jószágoknak nincs ma olyan jó ára, mint a sertésnek.

Ha ennek okát kutatjuk, érdekes és hasznos

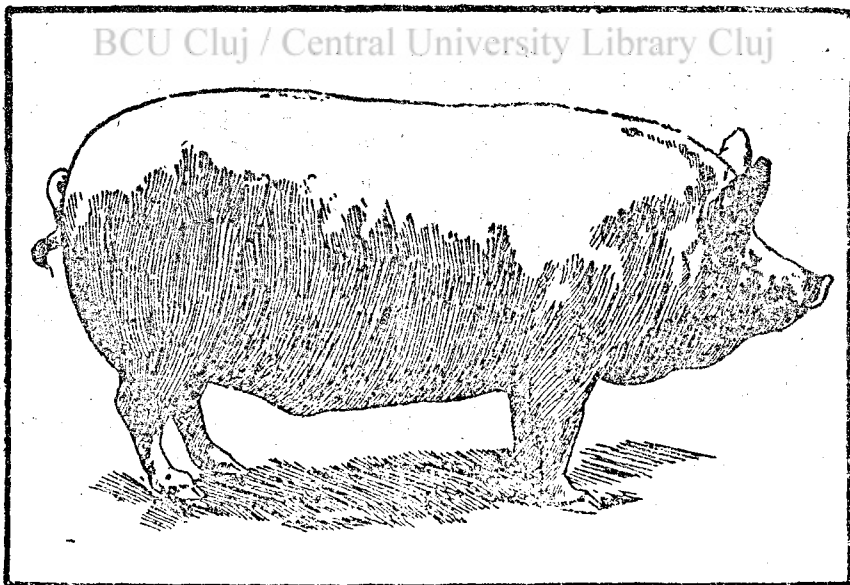

Vaddisznó.

Mangalica disznó.

mitva — élőszuliban egy kiló disznóhús, vagy disznózsír előállítására. Ugyanakkor a disznót élőszuliban 28—30 lejjel fizették. Világos dolog, hogy a gazda ilyen árviszonyok mellett min-

Nemes hússertés.

tanulságokat vonhatunk le arranézve, hogy a közeljövőben hogyan tudjuk disznótartással emelni gazdaságaink jövedelmezőségét.

Ezelőtt három—négy esztendővel a disznó etetésére felhasznált gabona, árpa és kukorica dara, kilónként 8—9 lejbe került a gazdáknak. Tudjuk azt, hogy hizlalás alkalmával 5 kiló eleség felhasználása eredményez a disznónál 1 kiló súlyszaporulatot. A gazdának tehát 40—45 lejbe került — egyéb költségeket nem is szá-

den 100 kilós disznó eladásakor ezer—ezeröt-száz lejt fizetett rá az üzletre.

Természetes következménye lett ennek, hogy a gazdák felhagytak a disznótartással. Nagyobb birtokosok teljesen felosztatták tenyészeiket, a kisgazdák pedig csak éppen a híz szükségletére tartottak disznót.

Most aztán, 3—4 év után annyira megapadt a disznó-állomány, hogy a piacon mutakozó keresletet a gazdák nem tudták kielégi-

teni. Pedig most jó üzlet a disznóeladás! 3—4 lejes gabonán hizott disznó kilójáért 50 lejt is fizetnek a mézárosok. A gazda tehát 30 lejt is kereshet a disznó minden kilója után.

Érdemes tehát megint felkarolni a disznótenyésztést. Az eddigi tapasztalatokon okulva, 3—4 esztendeig biztosan jó ára lesz a disznónak, azután sem valószínű, hogy ára ennyire visszaessék, mint most, ha a gazdák megértik a kor szavát és helyesen választják meg a tartandó fajtát.

A vaddisznóból nemesített szelíd-disznó ugyanis nagy átalakuláson ment át. Tulajdonosságai megjavultak és a ma is folyó nemesítési munka állandóan jobb disznófajták keletkezéséhez vezetett.

Mivel számolnunk kell azzal, hogy csak nagy jövedelmet adó disznófajta fogja a hozzája fűzött reményeket beváltani, felmerül a kérdés, milyen fajtát tenyészünk?

Számot kell vetnünk a piac kívánalmaival és zsebünkkel. Az összes feltételeknek legjobban megfelelnek a gyorsan fejlődő, nyugati (angol és német) disznófajták. Ilyenek a *Yorkshire*, *Berkshire* és *Lincolnshire* disznófajták. (Olvasd: jorksir, berksir, linkolnsir.) Keresztezések közül nálunk a „*Báznai disznó*“ vált be.

Ezeknek a gyorsan fejlődő, nyugati fajtáknak következő előnyeik vannak:

Kiváló *sonkamalacot* szolgáltatnak. A piacon ma az ilyen sonka-süldő a legkeresettebb portéka. Míg a mangalica disznó malaca elválasztáskor 6—10 kiló súlyu, a nyugati fajták malacai választáskor 25 kiló súlyuak is lehetnek. A 7—8 hónapos sonka-süldő 70—80 kiló súlyt érhet el.

A nyugati fajta kocák 9—10 hónapos korukban tenyésztésbe vehetők, tehát 13—14 hónapos korukban lemalacoznak. A mangalica ilyenkor még alig kerül kan alá. A mangalica koca 5—8 malacot vet, a nyugati kocák 12—16 malacot ellenek. Arra is volt már eset, hogy *Yorkshire koca húsz malacot ellett*.

A nyugati fajtájú disznók tartási költségei igaz magasabbak, mint a mangalica disznó tartásának költségei, de a nyugati fajtájú disznók

sz elmondott okok miatt mégis nagyobb jövedelmet hajtanak, mint a mi régi fajtájú disznóink.

Megpróbálták ugyan, hogy jó tartású mangalica malacából neveljenek sonka-süldőket. A kísérlet azonban nem sikerült, mert igen kevés rosak lettek. Ilyen célokra tehát csak a nyugati fajtájú, úgynevezett *hussertés-fajták* alkalmasak.

A szász gazdák már régen áttértek általánosan a nyugati fajtájú disznók tenyésztésére. Volna, ha a magyar gazdák is községenként kezdenének és megfelelő tenyészállatokat szerezne be. Mi olvasóink rendelkezésére állnak és szívesen adunk felvilágosítást arranzve, honnan lehet jó tenyészállatokat beszerezni. Azokat pedig, akiknek eladó nyugati fajtájú disznóik vannak, kérjük jelentsék ezt be a lapunk kiadóhivatalának és ily módon támogassanak munkánkban.

Rajtunk keresztül!

Mostanában a napilapok olvasója érdeklődéssel lehetett figyelmes. A román miniszterközül jónéhányan — köztük Maniu miniszterelnök — a lapokban amellet nyilatkoztak, hogy Romániának és Magyarországnak minél hamarabb ki kell békülniök és gazdasági kérdéseket együttesen kell, az ipari államok mellőző kihasználó taktikázásával megküzdenniök. Magyarország és Románia ugyanis elsősorban földművelő államok, tehát a gabona- és állat-értékesítés ügyeiben közös érdekeik vannak.

Szívesen vesszük tudomásul azt a hangulátváltozást, amelyből a román miniszterek nyilatkozatai erednek.

A két ország viszonyának enyhülésén mi önmagunk legűszintébben. Hiszen tíz éven át az ellentétek méregpoharát mindig nekünk, erdélyi magyaroknak kellett elsősorban kiüríteniök. Minket küldözgettek Budapestre, ha hivatalos beszélgetésekben magyarul mertünk megszólalni, voltunk bántak legmostoháiban a földreform alkalmazásánál, tisztviselők elbocsátásánál, iskolai ügyeinek intézésénél, adókivetéseknél, szavazás

**Beszélhetnek ellenséges ügynökök,
mit akarnak!**

**A „Minerva Biztosító“ csak megmarad egyedül
kisebbségi magyarnak!**

egyébb jogosultságok megállapításánál minket érintettek kiszorítani a városokból és a vállalkozások vezetéséből.

A kivételes mostohaságról, amellyel minket, magyarokat Romániában kezeltek, mostanság tett mentést a Népszövetség ligájában egy hollandiai elnök, aki az őszön tanulmányozta helyzetünket. Megállapította, hogy nemcsak átmeneti, múlt bűnök voltak a mieink! Most tíz év után is sokat szenvednünk, jóval többet, mint például a miénk együtt lakó németeknek.

Jogos sérelmeinket eleget forgatjuk mind a sajtókban, mind a parlament színe előtt. De ha

valaha, úgy most, a román miniszteri nyilatkozatok elhangzása alkalmával, újra foglalkoznunk kellett helyzetünk keserűségével.

Csakugyan barátságos kapcsolatot akarnak létesíteni a román politikusok Magyarországgal?

Akkor legelső teendőjük az, hogy a mi sérelmeinket megszüntessék, a mi jogos panaszainkat jóakarató és bölcs intézkedésekkel elhallgattassák. Magyarország szívéhez a mi testvéri szívünkön át át visz az út. Ma keserűségünkkel úgy szerepelünk, mint a két ország szétválasztó tényezője. De készek vagyunk arra, hogy összekötő kapcsot kovácsoljanak belőlünk.

KÜLFÖLD

A három napos kormány. Természetesen Franciaországban alakult ez a kérészetű kormány. A Tardieu bukása után. Az elnök Chautemps (olv. Cham) baloldali képviselő volt már a bemutatkozása napján megbukott, mert ellene szövetszített az egész jobboldal és a kommunisták s a baloldal egy része is. Az új kormány a leavaztatás után rögtön lemondott s most új pártszövetség szervezéséről kell gondoskodni. Pedig, amint a most egymásán bekövetkezett két példa mutatja, nehéz dolog. Ezért a választásokig, 1932-ig, állandó kormányválsággal kell számolni Franciaországban. pedig a sok fontos külpolitikai kérdés miatt nagyon fontos volna állandó és stabil alapu kormány alakítása.

Új párt Angliában. Az angol politikusok egy része elégedetlen a mostani angol pártok programjával. Ugy találja, hogy szükséges sokat foglal el bennük nemzetközi politika, és emiatt helypolitikai, különösen a gazdasági kérdések háttérbe szorultak és emiatt tulajdonképen az angol birodalom érdekei szenvednek. Epen ezért Angol

birodalmi párt néven új párt szervezését határozták el. Programjuk az angol birodalom belső érdekeinek védelme mindenütt, de különösen gazdasági téren, a termelésnek és fogyasztásnak olyan megszervezésével, amely az angol birodalom egész területét egységes gazdasági területté teszi. Az új alakulás híre nagy feltűnést keltett, különösen a konzervatív párt kebelében, melyet leginkább fog apasztani. Epen ezért erről az oldalról erősen támadják is. Általában azonban az a vélemény, hogy a majd elkövetkező választásokon nagy szerepe lesz az új pártnak. Nemcsak azért, mert legalkalmasabb Anglia legnagyobb bajának, a munkanélküliségnek megszüntetésére, hanem, mert a nagy újságok is támogatják, köztük a legnagyobb is, a Rothermere lapja.

Magyar tiltakozás Csehszlovákiában. A Horthy magyar kormányzó 10 éves jubileumát a cseh sajtó arra használta fel, hogy állandóan támadta Magyarországot s különösen a kormányzót. A támadások olyan durvák voltak, hogy a magyar kormány kénytelen volt miattuk a prágai magyar követ útján tiltakozását fejezni ki a cseh külügyminiszter előtt. Benes „sajnálkozott” a támadásokon,

de azt mondta, hogy nincs módja befolyást gyakorolni a független cseh sajtóra. Ezzel szemben a cseh ellenzéki lapok megállapították, hogy külpolitikai kérdésekben a független cseh sajtó úgy táncol, ahogy Benes fujja.

A londoni tanácskozások. Amerika főmegbízottja visszatért hazájába a tárgyalások befejezte előtt. Hivatalosan azért, mert nem vár számbavehető eredményt a tanácskozásoktól. Ezt magántársaságban ki is fejezte: „A leszerelési konferencia meghalt — mondotta — csak el kell temetni s egy szép sirkövet állítani feléje.” Ha pedig eddig nem lehetett befejezni — sikerrel — a tanácskozásokat, Amerika, az egyik legfontosabb tárgyaló fél távollétében még kevésbé lehet. Másik komoly akadály a francia kormányválság, amely most már tartóssá vált s ezen a téren is nagy kárára van az országérdekeinek.

Bethlen magyar miniszterelnök Párisban. A hágaai tárgyalások befejezésére s a megállapodás aláírására utazott oda és március elején fog Budapestre visszatérni. Ott léte alatt Doumergue köztársasági elnök hosszabb kihallgatáson fogadta,

Angol újság cikke a kisebbségek érdekében. Egyik elterjedt angol újság, a „Manchester Guardian“ hosszabb cikkben foglalkozik Európa kisebbségi kérdéseivel. A cikk írója megállapítja, hogy a kisebbségi szerződést aláíró hatalmaknak kötelességük, hogy a kisebbségek elemi jogait az utódállamokkal elismertessék. Megjegyzi azt is, hogy Anglia ugyan távol áll ezektől a kérdésektől, de annyiban érdekelt fél, hogy a kisebbségi jogok megsértése állandó surlódásokra vezet, ami végül is háborút jelent.

Horthy Miklós ünneplése. Tíz éve mult, hogy Horthy Miklós kormányzó Magyarországon élén áll. A kezdet rettenetes nehézségei után, amik a bolsevista zavarok után megoldásra várak, Horthy kormányzó nagy mérséklettel és önzetlenséggel vezette a rend útjára Magyarországot. Méltán érez tehát iránta halálát a magyar nemzet. Ezt a halálát rótták le a magyarság a mult napokban. A kormányzót — tiltakozása ellenére — fényes ünneplésben részesítették az ország irányadó hivatalos és társadalmi testületei. Ez alkalomból a kormányzó sok embernek adott kegyelmet elkövetett vétségeikért, viszont sok érdemes embert és jó hazafit részesített kitüntetésekben.

Kisgazdák szomorú sorsa Oroszországban. Ötmillió kisgazdát mozdítanak ki ezekben a hetekben birtokukból az orosz szovjethatóságok. Stalin akit sokáig azzal vádoltak a kommunisták, hogy a főnépbiztos kiméli a magántulajdont, most kegyetlen módon bizonyítja be, hogy a végletekig megy a vagyonekbeadás rendszerének érvényesítésében. Kimutatás készült azokról a kisgazdákról, akiknek 10 holdon felüli birtokuk, egy-két

tehenük, lovak vagy sertésük van. Ezeket a kisgazdákat „lókészeknek“ és „gazdagoknak“ nyilvánították s most értesítést küldtek hozzájuk szerte a birodalomban, hogy hagyják el gazdaságukat és menjenek el napszámosoknak az állami birtokokra. A földet, házat és állatokat nem szabad értékesíteniök, az a szovjet zsákmányává lesz. Az oroszországi kommunizmus távolról sem fogja ezeket a kis tanyákat lerombolni s csak arról van szó, hogy új városi kommunista elemek kapják majd jutalmul ezeket a felszerelt kisbirtokokat. A régi tulajdonosok természetesen nem nyugszanak belé ebbe a vagyonekbeadásba, de ahol lázadás ütött ki, ott a kivezényelt katonaság vérfürdőt rendezett. A magukat sorsuknak magadó kisgazdákat pedig öszszegyűjtötték és baromesorda módjára elhajtották oda, ahol mint napszámosok fognak ezután élni.

Hogyan készül Csehszlovákia a békére? A régi Osztrák és Magyar Monarchia sokkal nagyobb területű birodalom volt, mint a mai Csehszlovákia. Hadseregében mégis kevesebb tábornok, sőt aránylag kevesebb tiszt volt mint amennyi ma van Csehszlovákországban. Ugyanis a csehszlovák hadseregnek négyszer annyi tábornoka van, mint a régi osztrák hadseregnek volt. Csehszlovákiában minden 400 katonára esik egy tábornok s minden öt katonára egy tiszt. A nemzetvédelmi miniszteriumban nem kevesebb, mint 19 tábornok és 17 tábornoki rangú osztályfőnök ül. Egy ezredre átlag 31 törzskapitány esik, holott csak 12-re van szükség. Ez a magas tisztis létszám arra mutat, hogy Csehszlovákiának nem lehetnek békés szándékai szomszédjaival szemben.

* HIREK

Kiméltlenül adóztatn egész országban. A ma adóenyhitések helyett az egész területén a legkíméletlenebb módon emelik az adókat. Sok helyen a kereskedők, iparosok és iparosok beületeiket, hogy ezzel is küzdek az adóemelések ellen tiltakozásukat.

Nem utazhatnak ingyen rekruták! A bevonuló új katonák eddig ingyen utazhattak hazájuk felé, de most behívójuk felmunkájuk mellett. Az új rendelet szerint azután meg kell, hogy vározzák a jegyeiket, vagy pedig meg kell berukkolniok.

Ford százmillió dolláros alapítványt tett. Henry Ford, lágghírű automobilgyáros százmillió dolláros (10 ezer 600 millió lej) alapítványt tett, amelynek kamatjaiból nevelőintézeteket fognak fenntartani. Az alapító oklevél szerint az amerikai bűnözési statisztika elrettentő számadatai az ifjúság hiányos nevelésére vezethetők viszem ezt a hiányos nevelést aképpen pótolni a Ford-féle nevelőintézetek.

Rádlón hívták anyja betegsége miatt a távollevő fiút. A hollandiai birtokos üzleti életben Angliába utazott. Távolban anyja halálosan megbetegedett és utolsó kívánsága az, hogy beszélhessen fiával. Hogy a fiú címet nem tudta a rádió útján hirdették ki, hogy a fiút küldjék haza Angliába mert anyja halálos beteg. A fiú egy újság szerkesztőségébe megkapta az értesítést, azonnal hazautazott és búcsút vett a haldokló anyjától.

A volt trónörökös nem engedik az országba. Károly, volt trónörökös kérelmet intézett a kormányhoz, hogy családi ügyben haza látogathasson. A kormány nem teljesítette a volt trónörökös kérelmét.

Meghalt Magyarország legihresebb cigányprimása. Radics Béla cigányprimás, a magyarországi cigányzenészek legkiválóbbja, a napokban meghalt. A temetésen Rác Laci primáskodása mellett 500 cigány muzsikált. A temetőbe menet „Lehullott a rezgő nyárfa levele” kezdetű dalt muzsikáltak, azt amelyiket ő annak idején néhai Erzsébet királynőnek szokott játszani. A sír mellett az 500 tagú zenekar a Radics szerzeményeit játszotta el. A temetésen 120 ezer ember vett részt.

Egy műkedvelő előadás szomorú vége. A csikmegyei Kássonujfalu községben megrendítő szerencsétlenség történt. A dalárdisták műkedvelő előadásra készültek. A próbák zárt ajtók mögött folytak. Néhány fiatal suhanc az ablakon keresztül leste az előkészületeket, ami Ambrus Illést, a darab egyik szereplőjét annyira dühbe hozta, hogy kirohant és revolverrel a menekülő fiúk közé lőtt. A golyó Ilyés Ferenc 16 éves fiatal legényt találta, aki rövidesen behalt a sérülésbe. A csendőrség Ambrus Illést letartóztatta.

Nyomoznak a börtvényi tüzesetek keletkezésének ügyében. Mint lapunkban is megemlékeztünk róla: a szilágymegyei Börtvényen utóbbi hetekben több tüzeset történt. Mivel a leégett épületek mind rozoga állapotban voltak és jól be voltak biztosítva, nyomozás indult meg annak megállapítására, hogy nem forog-e fenn szándékos gyújtogatás esete?

Vásároljátok a Földhitel nézei 500 lejes részvényeit

Elvadult nőre akadtak egy montenegrói erdőben. A Niksics montenegrói község melletti erdőben a vadászok egy elvadult fiatal nőre akadtak. A nőt erővel kellett a városba szállítani, ahol kórházba helyezték. A szerencsétlen teremtés semmi felvilágosítást nem tudott adni eredetéről, vagy multjáról.

Angliában csökkent a bűnösök száma. Angliában egymásután csukják be a fegyházakat. A belügyminiszter a fegyencek számának csökkenésével indokolja a börtönök megszüntetését. Az angliai erkölcsi állapotok javulására jellemző, hogy 15 év alatt 27 nagy fegyintézetet kellett megszüntetni.

Halálos végű kocsizás. Máthé László uzdiszentpéteri (Kolozs megye) jegyző az országúton haladt fogatával. A lovak elragadták a kocsit és felborították. A fiatal jegyző olyan szerencsétlenül zuhant ki a kocsiból, hogy azonnal meghalt.

Megvadult bika Désen. A dési bikakiállításán egy bika megvadult. Végig száguldott az országúton, több embert és egy szekeret felöklelt. Két ember súlyosan megsbesült.

Elfogtak Belényesen egy templomrablót. A belényesi róm. kath. templomban éppen abban a pillanatban fogtak el egy betörőt, mikor a sekrestyébe akart betörni, hogy a kegyszereket összeszedje. Az elfogott emberről kiderült, hogy egy beszárbiai orosz, aki Erdély nagyobb városaiban már vagy nyolc esetben követett el betörést.

Iparos tanulók elhelyezése. Asztalos, könyvkötő és fűszerkereskedő tanulókat keres a Székelyek kolozsvári társasága, Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei, volt Kossuth Lajos-utca 82. sz.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és állandóan fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, mint a dr. Földesféle Ferrol Vastáplikkört, mely elősegíti a vörös sejtek képződését, kitűnő étvágyat idéz elő és ennél fogva a legjobb hizlaló szer. A beteget és gyengélkedőt erőssé és életvidámmá teszi, a munkakedvet fokozza, vérszegény nőknél a havibajt szabályozza és a görcsös fájdalmakat szünteti, vérszegény, sápadt, sovány gyermekeket hizlalja, vérszegény, gyenge férfiakkal egészségét visszaadja. Egy kúrára 6 üveg szükséges. Postán, utánvétellel megrendelhető Dr. Földes gyógyszeritára, vegyeszeti laboratóriumából Arad, Str. Eminescu 21. Egy üveg ára 110 lej, hat üveg rendelésnél postadíj nem lesz számítva. A legnagyobb orvosi szaktekintélyek javasolják. Minden gyógyszerárban kapható.

A MAROSVÁSARHELYI SZANATORIUM

hetven ágyas, nagy kényelemmel berendezett új épületébe felvesz bármilyen belső- vagy sebészi betegségben szenvedőket, — kivéve fertőző és elmebetegeket.

Apolási díj:

III. osztály 150.— lej naponta, (10 napi összes költség belbetegeknek legfennebb 2500—3000.— lej, operáció esetén 5000—6000.— lej). II. osztály 300.— lej. I. osztály 450.— lej Szabad orvosválasztás!

IFJUSÁG

M O H Á C S.

*Elődetnk siralmas harc-helyén
Zöldebb a fű Mohácsnak mezején;
Több illat tölti a virágokat,
S a gazda, mondják, szebb kalászt arat.*

*E földet hősök vére áztatá,
Azért küld Isten ily áldást reá;
Mert szent határ az s pusztá nem lehet,
Hol honfisziv honáért vérezett.*

*Oh ne sirasd meg annak végzetét,
Ki a hazának adta életét!
Édesen alszik anyja kebelén,
S áldások őrzik csendes nyughelyén.*

Br. Eötvös József.

Lehanyatlak Magyarország tündöklő csillaga.

Mátyás király halála után II. Ulászló cseh király jutott a magyar trónra. (II. Ulászló a lengyel Jagelló-családból származott.) Gyenge uralma alatt a törökök vérszemet kaptak s a déli vidékek és végvárak ellen egyre sűrűbben intéztek támadásokat. Bakócz Tamás esztergomi érsek a pápa megbízásából 1514-ben keresztesháborút hirdetett a törökök ellen. Mivel az urak nem akartak hadakat küldeni a déli végekre, a pórnép segítségével akarta elhárítani a török veszedelmet.

A felfegyverzett nép mindenünnen ezrivel gyülekezett a kereszties zászló alá. A király Dózsa Györgyöt nevezte ki a sereg fővezérévé. Sok földesur nem szívesen engedte el jobbágyait, mert attól félt, hogy birtokai parlagon maradnak. — Ezek a földesurak a jobbágyokat erőszakosan akarták visszatartani. Ennek híre a táborban gyülekező fegyvereseket nagyon felizgatta. Sokan már azelőtt is el voltak keseredve nyomorúságos helyzetük miatt. Haragjukkal nem a törökök, hanem uraik ellen fordultak tehát. — Gyufogatva és öldökölve végigdulták az Alföldet s nem tettek kivételt az olyan földesurakkal sem, akik emberségesen bántak jobbágyaikkal. Nem hallgattak Bakócz Tamás intésére, felszólítására; nem hallgattak senki okos, mérséklő szavára.

Zápolyai János erdélyi vajda Temesvár alatt szétverte Dózsa seregét, őt magát pedig al-

vezéreivel együtt kivégeztette. Dózsát izzó vas trónra ültették és tüzes vaskoronát tettek fejére. Az országgyűlés pedig azzal büntette az egész országot, hogy megfosztotta őket egyenlő joguktól, a szabad költözködéstől. Földhöz kötött szolgaság lett a sorsuk.

Nagy szerencsétlenség volt mindez akkor amikor idebent az országban a főurak és köznemesek is pártoskodtak, a határon pedig ellenesség állt.

Ugyanazon az országgyűlésen, amely a jobbágynépet megbüntette, terjesztette be Werbőczy István az ő híres Hármaskönyvét. Ebben írásba foglalta a nemesség régi jogait.

II. Ulászló halála után fia, a tízéves II. Lajos következett a trónon. Nem nevelték komoly ifjúvá. Nem is törődött sokat az ország bajaival csak a pompát és a szórakozásokat kereste. Pazarlása miatt utóbb már megszegényítő kölcsönökre szorult. Mátyás király palotájának épségét sem tudta fenntartani; helyenkint már becsurgott rajta az eső s alig volt ép ablaka.

Az országban is szomorú állapotok uralkodtak. A főurak kincsek és javak után törekedtek, a köznemesség elszegényedett, a polgári osztály a nemzeti élettől visszavonult, a jobbágyok jogtalanok voltak. Sehhol sem volt önzellen hazafiság, mindenki csak önmagával törődött.

Veszedelemes volt ez a hanyatlás éppen akkor, amikor a török birodalom új ura, a nagyra- vágyó II. Szulejman szultán világbirodalmat akart alakítani. Ugyanez volt a törekvése a Habsburg-családnak is, mely akkor Németország és Spanyolország s több melléktartomány felett uralkodott. Szulejman tudta, hogy célját csak úgy érheti el, ha sikerül megsemmisíteni a Habsburg-ház hatalmát. Azzal is tisztában volt, hogy elsősorban Magyarországot kell meghódítani, mert ezen keresztül juthat el a Habsburg-ház birodalmába. Szulejman tudomást vett arról, hogy Magyarországon nincs egyetértés. Tudta azt is, hogy a magyar királynak nincs pénze és nincs hadereje. Megtámadta tehát Magyarországot.

A törökök 1526. évi támadásának hírére a királyi tanácsban rögtön elhatározták, hogy a főurak bandériumaikkal fel fognak vonulni a hazai védelmére. Lajos király követeket küldött a külföldi fejedelmekhez és segítséget kért tőlük. De segítség sehonnan sem érkezett. Csupán a pápa küldött ötvenezer aranyat és azt is megengedte, hogy az egyház arany- és ezüstedényeit bevasszák és abból pénzt verjenek. Az ilyen módon összegyűjtött pénzen zsoldosokat fogadtak, fegy-

II. Lajos holttestének fellelálása.

vert és puskaport vásároltak. A csapatok gyülekezési helyéül Tolnát jelölték ki. A magyar katonák lassan gyülekeztek a tolnai táborban. Számuk alig multa felül a huszezret, amikor II. Lajos elindult velük Tolnáról Mohács felé. Fővezérnek Tomori Pál kalocsai érseket választották meg. Mire a magyar sereg Mohácshoz érkezett, akkorra már Szulejman is ott állott sokkal nagyobb hadával. A magyarok a síkságot szállták meg. A törökök a dombokat foglalták el s így a magyar csapatok minden mozdulatát jól láthatták. A támadást a magyar lovasok kezdték igen bátran és szét is szórták a török előhadat. Ekkor hirtelenül háromszáz ágyuval találtak szemben magukat s ezek mögött teljes csatarendben állt a híres török gyalogság: a janicsárok hada. A heves ágyutűz és a janicsárok erős támadása felbontotta a magyar sorokat. Közben egy török lovasosztály a háta mögé került a magyar seregnek s elállta a menekülés útját. Az ütközet mindössze másfél óráig tartott. Ezalatt elesett hét főpap, köztük Tomori fővezér, huszonnyolc zászlósúr, ötszáz előkelő nemes és huszonkétezer magyar vitéz. Maga Lajos király is ott lelte halálát. Menekülés közben át akart ugratni a Csele-patakon, de lova a magas partról visszahanyatlott és urát is magával rántotta a mélybe.

Mohácsról a törökök Budára vonultak. Kifosztották a királyi palotát s Mátyás király megmaradt kincsét hajókon Konstantinápolyba küldték. A Duna-Tisza között pusztítva vonultak ki az országból s temérdek rabszija fűzött foglyot vittek magukkal.

A mohácsi vész nagy nemzeti szerencsétlenség volt.

Letűnt Nagy Lajos és Mátyás király Magyarországának fénye és dicsősége s Magyarország szomorú idők küszöbére jutott...

Inte'em.

**Amikor perpatvar, zenobona zúdúl,
Annak árát mindig meg kell adni rútúl!**

Egyszer volt Budán kutyavásár.

Mátyás király éppen a tétényi határban vadászott. Egyszerre csak meglát két földmivest. Nézi, nézi őket s csóválja a fejét. Csóválhatta is, mert az egyik földmives két ökrrel szántott, a másik hat ökrrel. Ejnye, — gondolta magában a király, — megkérdem a két ökrös gazdát, miért nem szánt ő is hat ökrrel? Oda is ment, mondja neki:

— Mért nem szántasz hat ökrrel?

— Szántanék én, ha volna; csak az a baj, hogy nincs több ökröm, kutyát pedig csak nem foghatok az eke elé...

— Hát a szomszédod nem segít rajtad?

— Még ezt a két ökrömet is elvenné — mondta búsan a szegény földmives.

— No megállj szegény ember, megkeserüli ezt a hatökrös, — mondta a király. — Ha készen leszel a szántással, add el a két ökrödet s végy annyi kutyát, amennyit csak vehetsz, s hajtsd be az állatokat Budára a helivásárra. Az én gondom lesz a többi.

A szegény földmives eladta két ökrét s vett is annyi kutyát, hogy alig győzte hajtani. Minduntalan szétszaladtak, no de végre mégis csak felért Budára. No hiszen volt nevetés! Az emberek a hasukat fogták, fálnak dültek, úgy nevettek... Persze, hogy nevettek, mert életükben még ilyen csudát nem láttak. Sok mindenféle vásárt tartottak már Budán, de kutyavásáron még az öregapjuk se volt.

Bánta is a szegény ember! Békességes türessel baktatott a várba s meg sem állt a Boldogasszony templomáig. Bár sok vásáros ember sürgött-forgott a nagy téren, a szegény embernek is jutott hely. Egy ideig várt, de senki sem vett kutyát. Gondolta magában, ha nem kelnek el a kutyák, akkor világ csuffjára haza nem megy... dehogya is menne, hogy ott még a kisgyerekek is kinevessék! Aztán arra is gondolt, hogy ura lesz a király a maga szavának. Igaza volt. Kevés idő múlva a király főembereivel oda toppant a kutyás emberhez s megvett egy pár ehet két aranyon. Kapós volt a példa! A főurak egyre-másra vásárolták a kutyákat, nem maradt egyetlen egy sem. Hej, beh boldog volt a szegény ember! Sok

pénz ütötte a markát, vett olyan hat ökröt, hogy még a király is megcsodálta.

Hazament a szegény ember s másnap, alig hogy megvirradt, ő is hat ökörral ment ki szántani. Nézi, nézi a gazdag szomszéd a szegény embert, odamegy hozzá s kérdi tőle, hol vette azt a gyönyörű hat ökröt? Ez elbeszéli neki az egész dolgot, amint történt.

A gazdag embernek sem kellett több! Ott hagyta a szántóföldet, eladta hat ökrét, házat s bolond fővel faluról-falura járt; vásárolta a kutyákat, amíg pénzében tartott. Amikor az utolsó arany is elfogyott, Buda felé vette útját. Igazi kutyacsordát terelt maga előtt, alig is fértek el a keskeny utcákon. Amikor a vásártérre jutott, megállapodott az ugató csordával s várta a jó szerencsét. De hiába várta, az bizony nem jött. Már esteledett, el is mentek a vásárosok, csak a telhetetlen hatökrös ember várta a királyt... Meg is jött, de nem a király, hanem a vásárbíró, hogy beszedje a helypénzket. Panaszodik a kutyaárus, hogy ő még egy krajcárt sem árult. Ekkor mondta neki a bíró:

— Tudd meg, barátom, csak egyszer volt Budán kutyavásár...

Nagy keserűség kelt a telhetetlen ember lelkében, otthagyta a kutyákat, nem is látják őt többet sem Budán, sem Tétényben.

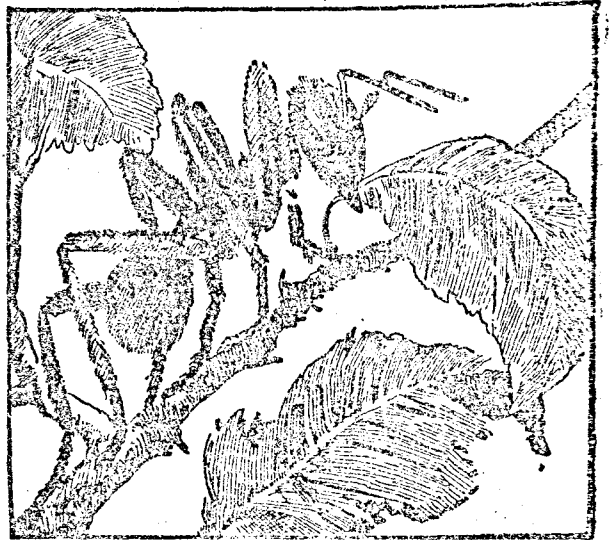
Kertészkedő hangyák.

Megemlékeztünk lapunkban a hangyák fejős teheneiről, a mézes folyadékot termelő levéltetvekről. Elmeséltük, hogy a hangyák milyen ügyesen szakértelemmel bojtárkodnak a levéltetű-nyáj körül.

Ez alkalommal a hangya-világ kertészeiről lesz szó, mert nemcsak „állattenyésztő“, hanem *növénytermelő* hangyák is vannak.

A forró napsütésben napernyőt formálnak a lerágott levelekből és úgy hordják azokat a bolyba.

A hangyák szorgalmasan gyűjtik melegágyaikhoz az anyagot.

Délamerikában élnek az ugynevezett „napernyős hangyák“. Ezeket az értelemes kis állatokat azért nevezik „napernyősöknek“, mert valóban levelekből készített ernyővel védik magukat az egyenlítői nap forró sugaraitól.

Ezek a hangyák azonban másról is nevezetesek! Földalatti fészkeikben nagyszerű kertészkedést folytatnak. Ki ne hallott volna arról, hogy a jóízű *csiperkegombát* telepeken, különösen nagy földalatti pincékben mesterségesen termelik? Nos, ezek a kis hangyák megelőzték az embert a mesterséges gombatermelés terén, mert ősi idők óta gombatelepeket művelnek fészkeikben.

A szorgalmas, dolgozó népség egész nap nagy kitarással hordja a fészekbe a melegágyának valót. Száraz és zöld leveleket, korhadó ágacskákat, magvakat gyűjtenek rakásra, hogy azok a gombatelepe melegágyául szolgáljanak. A lerágott zöld leveleket napernyőszerűleg maguk fölé tartják és úgy cipelik be a fészekbe.

A fészek mélyén tágas üregekben terülnek el a „zöldséges kertek.“ A behordott sokféle gizgából spongya alakú halmokat készítenek. Az így elkészített melegágyak őrzését és kezelését külön csapat kertészhangya végzi. Ezeknek nincs más dolguk, mint a gombatelepe szakzerű megmunkálása és ápolása.

A felhalmozott ágyakat rövid idő alatt fehér gombafonalak hálózják be. A szorgalmas kertészeknek van mit dolgozniuk! A melegágy felszínére kinövő gombafonalakat állandóan vizsgálva szuesipik. A „metszés“ helyén tápláló és izletes gyümölcskékek fejlődnek.

Ugy fest a hangyák kertje, mintha finom almával volna teleszórva. A visszacsipelt gombafonalak állandóan új gyümölcsöt teremnek és a hangya-állam lakóinak van mit enniök. De van is forgalom a hangya-kertben! A munkában elfáradt és megéhezett dolgozókat terített asztal várja a szorgalmas kertészek telepein. Amelyik éhes, eszik az izletes gömböcskékből, amelyik szomjas, nyalakodik a gombafonalakból kiáramló, édes nedvén.

A gyermekekről sem feledkeznek meg! Azok külön üregekben, kis bölcsőkben, mint lárvák fekszenek és lassacskán fejlődnek hangyává. Egész dajkahad szorgoskodik közöttük. Hordják

nekik a kertből a finom édeselt és italt. Csupa öröm az életük!

A hangyák ügyelnek is telepeikre! Megtörténik, hogy szomszédos hangyatorzók törnek a kertekbe. Élet-halál harc fejlődik ki olyankor a fészkekben. Lehet, hogy a rablók győznek és kirabolják az egész telepet, de nagyon sokszor a védők hősiessége diadalmaskodik.

A kiraboltt és elpusztított hangya-állam kertjei tönkremennek, mert ha nincs ki ápolja azokat, a gombatelep éppen úgy nem hoz termést, mint a kapálatlan kukorica.

Dr. Szász Ferenc.

Milyen mozigép felel meg a falusi viszonyoknak?

Múlt számunkban röviden megemlékeztünk a falukon is használható mozigépekről, ez alkalommal részletesebb tájékoztatást kívánunk adni, hogy az érdeklődők tisztábban láthassák a gépek használhatóságát és előnyeit. Előre bocsátjuk, hogy bármilyen irányú kérdézőkérésre, esetleges megjegyzésekre, hozzászólásokra a legszívesebben válaszolunk, mivel célunk éppen az, hogy minél célszerűbben és megfelelőbben tudjuk falusi testvéreink használatára bocsátani ezeket a műveltséget terjesztő ügyes eszközöket.

A mozigépek használatba vételénél első kérdés, van-e az illető helyen villamos világítás? Megjegyezni kívánjuk, hogy olyan berendezésünk is van, amellyel a gépet olyan helyen is lehet használni, ahol nincsen villamos áram. Ha abban a teremben, ahol a vetítést akarják végezni, van villamos-világítás, az eljárás nagyon egyszerű: a gépet egy rendszeres kapcsoló útján be kell kapcsolni az áramba s azonnal a legszébb világítású képeket lehet látni. Ez esetben csupán a vetítógépet kell megrendelni, nincsen szükség más olyan eszközökre, melyekkel a vetítéshez szükséges világítást szokták előállítani.

Mindenesetre tudnunk kell, hogy a használandó villamos áram hány volt feszültségű (110 volt-e, vagy azon felül), amennyiben 110 volton felül egy a feszültséget mérsékelő szerkezetre is szükség van, ami azonban nem drága eszköz. A feszültséget

könnyű megtudakolni, sőt a használatban levő villamoskörték sárgaréz foglalatáról is leolvasható.

Olyan helyeken és ilyen helység a legtöbb, ahol nincsen villamos világítás, megfelelő eszközökkel lehet kapni teljesen kifogástalan villamos áramot. Erre két mód van: 1. van egy kis áramfejlesztőgép, melyet kézzel kell hajtani (nagyon könnyű és nem fárasztó a kézi hajtás), 2. villamos akkumulátor, amelyet másfél havonként kell egy villamos telepen megtölteni, s amelybe csak egyszerűen be kell kapcsolni a vetítógépet éppen úgy, mint ahol villamos világítás van. Egy ilyen akkumulátor megtöltése (tehát másfél havi költsége) összesen 25-30 lej, súlya 8-10 kg.

A két mód között árban elég nagy különbség van, amennyiben egy áramfejlesztőgép ára 6 ezer 500 lej, egy olcsóbb fajta akkumulátort pedig már 1 ezer 500 lejért is lehet kapni. A gépnek előnye az, hogy nem kell tölteni, akármikor használatra készen áll, kis alakjánál és csekély súlyánál fogva könnyen lehet hordozni, viszont az akkumulátor súlyosabb, időnként utántölteni kell, szállításnál ügyelni kell, hogy el ne törjék, mert üveghől van, ellenben olcsóbb és kényelmesebb, mivel nem kell hajtani és nem gépi szerkezet ami esetleges helytelen használatnál elromolhatik, bár az áramfejlesztő gép is erősen és tartósan van megépítve.

Mindenik gépnél a film szalag,

mely teljesen veszélytelen, még égő lánggal sem gyújtható meg, kézzel is hajtható rendkívül könnyen, minden fáradtság nélkül, a hajtás gyorsabban, vagy lassabban, tehát tetszés szerint szabályozható. Ahol villamos világítás van, ott a gépre egy kis motort is föl lehet szerelni, mely a filmet hajtja és szintén szabályozható.

Ezekkel a gépekkel 10 és 20 méter hosszú filmeket lehet vetíteni (a rendszer moziknál ugyanazt a képsorozatot tízszer hosszabb, tehát 100 és 200 méteres filmek mutatják be), míg egy különleges felszereléssel 100 méter (ezer méternek megfelelő) filmeket mutathatunk be, melyek közel három negyed óráig tartanak egy huzamban. A képek nagysága majdnem egy négyzetméter; aki azonban ennél nagyobb képeket akar kapni, egy olcsó nagyítólenecével fajnagyságú képeket is érhet el, bár a tapasztalat azt mutatja, hogy kisebb termekben sokkal megfelelőbb az előbb említett nagyságú kép.

A falura való mozi-gépek ismertetését folytatni fogjuk.

Dr. Görög Ferenc.

Tüdőbeteggek kérjenek ismertető füzetet az Oláh Károly plebánon által feltalált kiváló hatású Antiphthisin államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Díjmentesen küld az egyedül készítő Osvóth Gyógyszerlan Targu-Mures-Marosvásárhely.

Az erdei tisztások jelentősége.

A természetes úton fejlődő erdőségekben mindenkor fordulnak elő kisebb-nagyobb fátlan területek.

Kopasz, sziklás oldalak, mocsarak, lápok már magukban meggátolják a fatenyészetet. Forrásos, áradványos és más hasonló befolyásoknak kitett területeken pedig a talaj annyira termékeny, hogy az itt fellépő buja és állandó fű és gyom-tenyészet megakadályozza az erdő megtelepülését.

Az erdei tisztások elmaradhatatlan tartozéka a természetes úton keletkezett erdőknek.

A tisztás helyeket környező szegélyfák évek hosszú során át megszokták az elemekkel való küzdelmet. Ha a duló viharok bent, az erdő sűrűjében rést is ütnek, ezek a viharedzett erdőszegélyek a további rombolást feltartóztatják.

Olyan erdőségekben, amelyek természetes módon keletkezett erdőtisztásokkal vannak tarkítva sohasem jöhetnek létre oly nagy mértékű széltörések és széldöntések, mint a münök teljesen zárt, sűrű állományban keletkeznek.

Az egyöntetű sűrűségű erdőben a duló szélvésznek csak egy helyen kell betörnie, újabb és újabb rohamait semmi sem tartóztathatja fel, s törve-zúzva száguldhathat végig az erdő ellenkező széléig.

A természetes úton létrejött erdei tisztások nem csekély jelentőséggel bírnak a tűzveszélyek csökkentése szempontjából is. Fontos hivatásuk van továbbá rovarkárok és gombák okozta betegségek elhárításánál.

Előadottak figyelembe vétele után nem mérhetjük el a már meglevő erdei tisztások további természetszerű kezelésének kérdését sem.

Ennél a kérdésnél számot kell vetniük azaz, hogy az erdei tisztásoknak eredeti állapotában és formájában való fenntartásával nem

hozunk-e áldozatot s ha volnának ilyen gazdaságilag mérlegelendő áldozatok, azok ellensúlyozására melyek azok az előnyök amelyek az erdei állapot fenntartásából származhatnak?

Általánosságban betartandó szabály legyen az, hogy természetesen keletkezett pusztá területek, tisztások, a maguk eredetiségében annál inkább megkímélendők, minél jelentékenyebb az az erdőterület, amelyben előfordulnak.

Kisebb erdőállományokban a tisztások előfordulása alárendeltebb jelentőségű.

Az erdőállományokban előforduló egészen kicsi területű tisztások amelyeket helyesen foltoknak, hézagoknak vagy réseknek nevezhetünk, az erdőállomány szilárdságának és szívósságának nézőpontjából különösebb jelentőséggel nem bírnak.

Mivel e hézagok talaja minden oldalról annyira be van árnyalva, hogy azokon fű nem nő, igyekezzünk azokat eltüntetni. Ez csemeték alátelepítésével rendszerint sikerülni szokott.

Mocsaraknak, mint tisztásoknak csupán alárendelt értékük van, mivel azok szegélyfái az előfordulási hely talajának lazasága folytán ellenálló erővel nem bírnak. A mocsarak állomány-szegélyei rendszerint oly megszakgatott s megtépászott képet mutatnak, hogy azok a mögöttük fekvő erdőrésznek védelmet nem nyújthatnak.

Fennt megállapított körülménynél fogva a vízenyős, mocsaras helyek lehetőség szerint víztelenítendők s igénytelenebb fánemekkel kell azokat befásítani. Ezek a talaj kiszikkadását is elősegítik.

Kizárólagosan sziklák által alkotott pusztá területek beerdősítésére az emberi tudás és akarat elégtelen.

(Zabola.)

Nemes Károly
ny. főerdőtanácsos.

Jegyezzük az Erdélyi Magyar Földhitelintézet részvényeit!

Az Erdélyi Magyar Földhitelintézet célja a mezőgazdasági hitel intézményes megszervezése. Az Erdélyi Magyar Földhitelintézet a gazdatársadalom hitelszükségletét kívánja kielégíteni hosszú lejáratu és alacsony kamatu kölcsön nyújtásával. Hogy a mezőgazdasági termelésre milyen nyomasztóan hatnak a jelenlegi pénzviszonyok azt fölösleges hangsúlyoztatnunk. Az ez év nyarán megalkotott földhitelintézeti törvény alapján most mód adatik arra, hogy a gazdaközönség saját kezébe vehesse a mezőgazdasági hitel megszervezésének az ügyét jelzáloglevél kibocsátó földhitelintézetek alapítása útján.

A törvény által nyújtott kedvező lehetőséget kihasználva az erdélyi magyarság vezetői a múlt év őszén elhatározták az Erdélyi Magyar Földhitelintézet létrehozását.

Mint hogy az Erdélyi Magyar Földhitelintézet részvényesei csak gazdák lehetnek, igen kívánatos lenne, hogy azok sorában kisgazdáink minél nagyobb számban legyenek képviselve, ezáltal is kifejezésre juttatva azt, hogy az Erdélyi Magyar Földhitelintézet az egyetemes erdélyi magyar gazdatársadalom intézménye, társadalmi osztályra való különbség nélkül.

A földhitelintézet alaptőkéje huszmillió leiben van megállapítva, az alaptőke azonban sértetlenül lesz megőrizve, ez nem kikölesönzés célját szolgálja, hanem mintegy biztosítékként szerepel az állammal szemben. A földhitelintézet gazdáink hitelszükségletét jelzálog levelek kibocsátása útján fogja külföldről beszerezni. Az e célból szükséges külföldi kölcsön előre is biztosítottnak mondható. Minden gazdának egyéni jól felfogott érdeke parancsolja, hogy az Erdélyi Magyar Földhitelintézet megalapítását, mely számára az olcsó hitelt, a jobb megélhetést jelenti, teljes erejéből támogassa. A földhitelintézet nem üzleti nyereszkedésre irányuló vállalkozás, hanem a gazdaközönség altruisztikus alapon szervezett hitelellátó intézménye.

Egy részvény 500.— Lei, melyet minden tehetősebb kisgazdatársunk anyagi megerősítés nélkül lejegyezhet.

Különösen kérjük a gazdakörök és a szövetkezetek vezetőségét, hogy a részvényjegyzésben járjanak jó példával elől s kisgazdáinknak a részvényjegyzéshez való hozzájárulását minden igyekezetükkel mozdítsák elő.

A részvényjegyzésben a gazdákon kívül a törvény értelmében még részt vehetnek a gazdasági egyesületek, gazdakörök, hitelszövetkezetek és mezőgazdasági szövetkezetek, valamint a földbirtokkal bíró nők is.

Hisszük, hogy kisgazdatársaink megértik az Erdélyi Magyar Földhitelintézet nagy horderejű jelentőségét és tömegesen sietnek az „önsegítség“ jelszavát viselő zászló alá.

Részvények jegyezhetők minden magyar jellegű pénzintézetnél, az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, az alapítóknál és a Magyar Nép szerkesztősége útján. Alapítási tervezetet és részvényaláírási ívet az érdeklődőknek szívesen küld az „Erdélyi Bankszindikátus“ Dicsőszentmárton.

Állítsuk fel a magyar földmíves iskolát!

Bizonyára érdekelni fogja Erdély földmívelő népét és gazdaközönségét a tordai és csikseredai földmíves iskolák erele, amelyke ép olyan magyar magánalapítású iskolák, mint az algyógyi gróf Kun Kocsárd-féle földmíves iskola, amely az E. M. K. E. tulajdona. Mindháromban román nyelven folyik a szakoktatás, úgy, hogy

Erdélynek 10 év óta nincs magyar nyelvű gazdasági szakiskolája.

A mezőgazdasági szakoktatásról szóló új törvény sem gondoskodik magyar nyelvű mezőgazdasági szakiskolák felállításáról, esupán annyit mond ki, hogy a kisebbségeket nem akadályozza meg ilyen iskolák felállításában, -- ha az előírt szigorú feltételeknek megfelelnek.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet

súlyosan érzi a földmívelő nép szakismeretek nélkül való fel-növéseinek gazdasági következményeit és szomorú hatásait, ezért lépéseket óhajt tenni a magyar nyelvű mezőgazdasági szakoktatás ügyének rendezése érdekében.

Ebből az alkalomból reámmutatni óhajtunk arra, hogy a gr. Kun Kocsárd-féle algyógyi iskolán kívül még két egészen magyar magán és nem állami

iskola van Erdélyben, amelyek az erdélyi magyar földművelő népet teljes joggal megilletik.

A Szabó József-féle tordai földműves iskola magyar eredete az az alapítójáról elnevezett iskola nevéből is kitűnik. Szabó József tordai lakos fiatal korában szücsmester volt. Később mesterségével, szorgalmas, megfontolt, egyszerű életével szép vagyont gyűjtött, amelyet 1904-ben végrendeletileg a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak hagyott azzal a határozott kívánsággal, hogy a miniszterium Tordán létesítsen magyar föld- és szőlőművelési szakiskolát.

Erre a nemes célra hagyott vagyon a következőkből állott: 77 kat. hold legkitűnőbb legelő a Virágosvölgyben, 5 kat. hold terület és egy ház a város közepében az iskola helység részére fél kat. hold szőlő a város határában, 350 ezer aranykorona készpénz, amely különböző bankokban volt letétben. Ez ma kb. tizmillió lejnek felel meg. A m. kir. földművelésügyi miniszterium átlátva a cél óriási fontosságát, egy év alatt felépítette a szép és modern épületekből és felszerelésekből álló földműves iskolát. A magyar állam ehez az iskolához csatolta a már 1893-ban létesített szőlőtelepét, amely 25 k. hold szőlőből és 48 k. hold szőlőültetésre alkalmas területből állott. A fenti területhez 1924-ben a régi bikatelepet még hozzácsatolták, melynek területe 710 kat. hold szántó és rétből állott, úgy, hogy ma az iskola területe meghaladja a 828 k. holdat. Ezen területből tehát a nagyobb rész adomány, a többi állami birtokból létesült.

Ami a csikszeredai iskolát illeti, a ma kezelés alatt lévő 273 holdnyi birtok a „Csiki Magán Javak” tulajdona volt. A Csiki

Magán Javak és a m. kir. földművelésügyi miniszterium között oly egyezség jött létre, hogy a Magán Javak a 270 hold területet a miniszterium rendelkezésére bocsájtja, iskola céljára. Az államnak kötelessége volt felépíteni az iskolát, azt fentartani. Ha az állam bármi okból megszüntetné az iskolát, akkor az összes épületek minden kártérítés nélkül a Magán Javak tulajdonába mennek át! Így az állam mintegy kényszerített volt, hogy az iskolát fentartsa. 1924-ben az agrárreform révén az iskola területét kisajátították a Magán Javaktól és az állam tulajdonába ment át, úgy, hogy ma az épületek az átöröklés folytán, az iskola birtoka pedig kisajátítás útján állami tulajdonban van, noha a tancélok

szolgáló területek a törvénytelmében mentesítendőek a kisajátítás alól.

Az alapítók kívánsága erre tehát az erdélyi magyar földművelő népet kizárták az iskolák falai közül, mert azok nyelv ismerete hiányában nem látogathatják. Az erdélyi gazdaságnak fontos érdekeződik ahoz, hogy ez év szeptemberétől már magyar nyelvű zölgazdasági szakiskolák is legyenek. Ezt nemcsak kérhetjük, hanem teljes joggal követeljük is az erdélyi kisebbségi földművesek milliói, akiknek támogatását és istápolását birtokos Maniu Gyula miniszterelnök Mihalache földművelésügyi miniszter és a jelenlegi kormány illetve a nemzeti parasztpárt

Művelődési mozgalmak

Orbán Balázs emléke új formában.

A hallhatatlan emlékü nagy székely, Orbán Balázs a múlt évi születési megemlékezések során végre felemelkedett a székely öntudatnak arra a magaslatára, amelyet megérdemelt nemesak a páratlan munkája nyomán, hanem a minden székelynek példát adó egyéniségéért is!

A kegyeltes megemlékezéseknek egy újabb sorozatát nyitotta meg a székelykereszturi Kaszinó, midőn elhatározta, hogy évi közgyűléseit ezután mindig Orbán Balázs születése napján, február 3-án tartja meg s annak a végén egy egyszerű társas vacsora keretében az emléket idézi fel. Ezt a jövőben olyan módon akarja megfelelő formába önteni, hogy Orbán-serleget készítet s azzal a vacsorán a tagok egy kiválasztottja emlékbeszédet tart. Majd az Orbán munkás szellemének a felújítására egy másik röviden ismertet egy részt a Székelyföldről.

Az idén már Utó Lajos emlékbeszédén kívül az elsőtűtött

teremben a Kaszinó vetítő géppel szép színes képekben kerültek elő a tulajdonkép Orbán Balázs által felfedezett szavatai válogatott részletei, megfelelő előadás kíséretében.

Midőn Orbán Balázs emlékezetének eme újabb fordulatát örömmel adunk hírt, egyúttal annak a reménységünknek is kifejezést kell adnunk, hogy erkölcnek a folytatásáról a Székelyföld minden erkölcsi testületkel könnyen gondoskodhatik, mert megvalósításának semmi akadály nem lehet ott, ahol a vezetőségben öntudatos atyánkfiai vannak. Ezzel nemcsak a székely nemzet becsületbeli kötelességnek teszünk eleget, hanem fájunk, hogy a tiszteljük meg.

A kereszturi Kaszinó ez év megemlékezését azzal is súlyosabbá tette, hogy az Orbán Balásznak Hász R. festőművész által rajzolt szép mellképét lelejtette. Az Orbán Balázs nagyretű mell és egész alakot ábrázoló díszmagyar ruhás képet Kivács István székelyudvarhelyi fényképésznél 160 Lejőrt szerezhetők be.

MULATTATÓ

ERDŐIRTÁS.

*Nyihog, sziszeg a sok járész
Az erdőbe' mostan
Itt is, ott is a tuskóban
Egy-egy fejsze koppan.*

*Suhogással hull a földre
Kivágott fa törzse,
Amott meg az erdő szélén
Vigan ég a rözse.*

*Parázs fölött forog a nyárs
Mindnek a kezébe,
Szalonnából csepeg a zsir
Nagy karaj kenyérre.*

*De sok ember megfér itten
Békességben, mintha
Valamennyi egy családnak
Szalonnát piritna...*

Sári Dániel.

A székely asszony.

Volt egyszer egy gazdaember, s annak egy ügyibevaló felesége. Hát az igaz, hogy szép volt, ügyibevaló is volt az asszony, de még éltek jól, mert ha az ember valamire azt adotta, hogy fekete, az asszony bizonyosan mondotta: abbizony fehér! Mindig köteked-veszekedtek egymással s nem volt nap, hogy ne csöditették volna a falut a veszekedéssel. Azt mondja egyszer az asszony az urának:

— Hallá-e kend, már rég nem láttam a szünet. Fogjon be a szekérbe s vigyen el hozzánk.

— Én, jó szívvél, — mondja az ember — békesség legyen a háznál.

Volt az embernek két kicsi butaszarvú ökskéje, azokat befogta a szekérbe, aztán föltek s elindultak Galambfalvára. Ott laktak az asszony szülei. Amint mennek egy falun keresztül, megszólal az asszony:

— Nézze csak kend, milyen nagy széna van abban a csüröskertben.

Mondja az ember:

— Nem széna az, feleség, hanem szalma.

— Abbizony széna.

— De bizony szalma!

— De ha mondom, hogy széna!

Szóból szó kerekedik, összevesznek cudarul. Elkezd sírni az asszony, hogy neki soha sincs igaza. Eleget békíti az ura:

— Ne bolondozz asszony, mindjárt ott leszünk az apádéknál, mit szólnak, ha kisírt szemmel látnak?

— Mondja hát, hogy széna.

— De bizony nem mondom, amikor szalma.

Fogja magát az asszony, pofonüti az urát, ott mindjárt hajbakapnak, egymást ütik, verik, tépázzák. Megijednek az ökrök is, uccu neki, beszaladnak a sáncba, a szekér összetörik, alig tudnak kitápázkodni a sáncból. Így érkeztek meg nagy veszekedés közt az asszony szüleihez. De az asszonynak ott sem mult el a haragja. Kérdik az öregek: hát hogy vagytok, mint vagytok? Szavát sem lehetett venni. Betegnek tetette magát s lefeküdt az ágyba. Jöttek az atyafiak, kérdezték, mi baja, nem felelt semmit. Odament hozzá az ura, mondja neki csöndesen:

— Feleség ne bolondozz, kelj föl, mert igazán szégyen s gyalázat a te dolgod.

— Mondjad hát: széna.

— Bizony nem mondom én, amikor szalma.

— No, ha nem mondd, akkor meg is halok.

Hát csakugyan be is hunyta a szemét, költik, szőlítgatják, meg sem moccan. Jajgat az anyja, apja, fölsírják a házat, az udvart, odagyűl az egész falu, sirnak, rinak, jajgatnak a vén asszonyok, meg sem moccan.

Hát bizony, ha meghalt, el is kell temetni. Koporsót hozatnak, belefektetik, meghúzzák a harangot, jó a pap, imádkozik, prédikál, s az asszony csak feküdt szépen a koporsóban. Odamegy az ura, föléje hajlik, mondja neki csöndesen:

— Ne bolondozz, feleség, kelj föl, mert mindjárt rádszögezik a koporsó födelét.

— Mondjad hát: széna, — suttogott az asszony.

— De bizony csak szalma!

— No bizony, ha szalma, rászögezték a koporsó födelét, vállára vette hat legény, vitte ki a temetőbe s a koporsót szépen leeresztették a gödörbe. Hanem mikor a földet hányták le a koporsóra, mégis meggondolkodott az asszony. Haragudott magára, hogy olyan bolond tudott lenni.

— Ó, bár inkább az ördög vitt volna el — kesergett a koporsóban.

Ahogy ezt kimondja, hallja, hogy valaki hányja el a földet a koporsójáról, nagy hirtelen föl is rántja a födelét. Hát Istenem, mit látnak szemei, ott állt előtte az eleven ördög.

— Hívtál, eljöttem. Új föl a nyakamba, vizlek.

Fölkül az asszony az ördög nyakába, az ördög kiugrik a gödörből s mondja:

— No, most szállj le.

— Én-e? Én nem!

Jól megsarkantyuzta az ördögöt s az, szegény feje, esze nélkül szaladott árkon-bokron át, mintha szemét vették volna. Könyörgött az ördög:

— Szállj le a nyakamról!

— Én-e, — pattogott az asszony, — én nem!

Mit volt, mit nem tenni az ördögnek, szaladott tovább az asszonnal. Egyszer csak szembejön velük egy vöröscsákós huszár. Megáll az ördög, s könyörög a huszárnak:

— Az Isten áldja meg, vitéz uram, szabadditson meg ettől az asszonytól, s urrá teszem.

Eleget mondja a huszár szép szóval az asszonnak, hogy így meg úgy, szálljon le lelkem, ne kergesse halálba azt a szegény ördögöt. De a székely asszony csak a fejét rázta:

— Én-e? Én nem!

— Nem-e? No majd leszállítlak ilyen-olyan teremtetten — káromkodott a huszár s kirántotta a kardját, hogy az asszonyt levágja. De már ettől megijedt az asszony is, leszökött az ördög nyakáról s meg sem állott, míg haza nem szaladott az urához. Amikor elszaladt az asszony, azt mondja az ördög a huszárnak:

— No, vitéz uram, jóért jóval fizel elmegek a király udvarába, ott a királyhoz beteg, nem tudja senki meggyógyítani a királyné fejéhez állok, de úgy, hogy senki s még betegebb lesz. Kend jó ajánlja magát, hogy meggyógyítja a királyné fejét. Csak annyit mondjon: indulj, komám! Mindjárt elillanok, a királyné pedig jól fog érezni. Hanem addig ne tegyen semmit, míg kendnek nem igéri a leányát s felelő felelő gát.

Elmegy az ördög a király udvarába, áll a királyné ágyához, s hát még beteg a királyné, de olyan beteg, hogy az orvosok mondták a királynak: csinálthatja más porsót, nem tudják meggyógyítani. Beteg a király szörnyen, majd fölvetette a nagy kővet. Tünődött, évelődött, hullott a könny a záporos; nem volt aki meggyógyítsa a királynét. Mikor aztán halálra vált a király, a huszár s jelenti, hogy ő meggyógyítja a királyné fejét. A király ki adja a király a leányát s fele királyságot. A király ígért mindent a király s ment a huszár a királyné ágyához, egy kicsit megnézte a királyné homlokát megtapogatta, mintha igazán gálna, aztán mondja csöndesen:

— Indulj, komám.

Az ördög meg sem mozdul.

— Indulj, komám, — kiáltott a király nagy haraggal — mert mindjárt jön a székely menyecske!

No iszen, egyéb sem kellett az ördögnek. A nyaka közé vette a lábát, s úgy elszaladt, hogy híre-pora sem maradt.

Még talán most is szalad.

Apróságnak * Adomák

A kis fiúnak nem kell mindent tudni!

Egy kis fiú búzakalászt tépdesett a mezőn, s meglátva a közeledő csösz, elfutott.

— Megállj csak te gyerek, mondok valamit! — kiált rá a csösz.

— Az ilyen kis fiúnak, mint én vagyok, nem kell mindent tudni! — válaszolt futtában a fiú.

A balkezes inas.

A mester megdicséri a szorgalmaskodó inast:

— Jól van Pista, ha így folytatod, jobb kezemmé leszel.

— Én biz' a nem soha — feleli Pista, — mert balkezes vagyok.

Különbség.

Szalad a cigány a lopott kasszal.

— Állj meg, cigány! — kiáltá a kergető hajdu.

— Alljon meg kend, kendet senki sem kergeti! — volt reá a válasz.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a tanácsot. Tekintettel arra, hogy a tanácsadók munkájukért nem kapunk fizetést, ezért kérjük, hogy a beküldött tanácskérdésekhez mellékeljenek 20 lejtől kezdődően a költségvetésük miatt, mert ennek költségeit mi nem tudjuk fedezni. Ha a választás után benyújtják, ezenfelül megadják a portódíj is küldendő. A tanácsadók levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva

Lesorványodott, erőtlén, vérsze-
ny, tüdőbajos betegek részére
adás a *Grasin erőtlőpszer*. La-
pánk hátlapján levő hirdetésünk
Ké felhívjuk figyelmét.

H. K. Ön a kigyózsizst (Echi-
na vulgare) akarja termeszteti,
mert azon hiszembem van, hogy
által amint írja „kora tava-
si” méhlegelőre tegyen szert. —
át erre nézve föl kell világosi-
nom, hogy ezt ezáltal nem fog-
elérni, mert a kigyózsizst nem
rtózik a „kora tavasz” mé-
elő növények közé. A kigyó-
zsizst virágzásának az ideje ju-
ustól szeptemberig tart. Leg-
rabbán május végén nyílik
lunk, virágzásának az ideje
át körülbelül az ákácéval esik
sze, sőt valamivel meg is késik,
rábát nem valami korai virág.
után tessék figyelembe venni,
gy a kigyózsizst kétnyári nö-
ny, ami azt jelenti, hogy az el-
évben, midőn a magból kikél

Enővény még nem virágzik, ha-
m csak a második évben ama-
r azután magot érlel és elszá-
d. Ha mindannak dacára el-
arná vetni a kigyózsizst, akkor
ühle Árpád temesvári magke-
skedésében megkaphatja a mag-
s, 100 gr. 160 lejbe kerül. Virá-
d jó mézelők, az igaz, de ha a
h legelőjét javítani akarná,
kor ne ezt a növényt válassza.
kkal jobban. Jár, ha pl. a fe-
pemetét (Marrubium vulga-
vagy a macskamentát (Ne-
ta cataria) vetné el, mert ez a
nővény már az elvetés évé-
m virágzik és több éven keresz-
l kitart, miután mind a két
vény élve. Ami pedig a vi-
gzás idejét illeti mind a kettő-
ek a virágzása ugyanabban az
ében veszi kezdetét, mint a
gyózsizst, vagyis június ele-
a viszont az az előnyük, hogy
mesak szeptemberig nyílnak,
nt a kigyózsizst, hanem addig
szágnak, míg csak a hó le-
m esik. Méhészeti szempontból
g ismerék hálálatosabb nö-
nyt, mint az említett két nö-
nyt, legfeljebb még az iszóp-
említhető. Mindezek legelővel,
ják el a méheknek legelővel,
g pedig olyan időben, amikor
atárban már alig nyílik mé-
ő virág. Ugy a fehér pemet,
amint a macskamenta és az

iszóp magja magkereskedelmi
uton könnyen beszerezhető —
Gyógynövénykísérleti telepün-
kőn a fehér pemeté magja ugyan
már elfogyott, de magkereske-
dőknel még megkaphatja, ellen-
ben a macskamenta és az issóp
magjával még szolgálhatunk. A
macskamenta kilóját 60 lejért,
az iszópét 40 lejért adjuk. — Ha
korai mézelő növényt akar vet-
ni, akkor ajánlanám a fehér
mustár vetését, mert ez már má-
jusban virágzik. Dr. Péter Béla.

Cs. S. L. Ö. A gyógynövényter-
mesztésről szóló füzetet elküld-
tük becses címére. A menta ter-
mesztése iránt most nagy az ér-
deklődés, miután a múlt évben
igen jól jártak azok, akik men-
tát termesztettek. A külföldön
nagy volt a kereslet a menta
iránt, azért föl ment az ára, ősz
felé azonban már hanyatlott a
kereslet. Kivált Szilágymegyé-
ben volt több kisbirtokos, aki a
mentájával jól járt, mert magas
áron tudta értékesíteni. A Szi-
lágyságon kívül a Székelyföldön
is voltak termelők, akik a men-
tával foglalkoztak. A Brassó-vi-
déki szászok pedig már egyne-
hány év óta termesztik a men-
tát, de azt nem szárítják és nem
mint drogot hozzák forgalomba,
hanem úgy nyersen szállítják
be közvetlenül Botfaluba a le-
párló gyárba, ahol belőle menta-
olajat állítanak elő. Hogy a fo-
lyó évben milyen lesz az üzlet
a mentával, azt előre mondani
nem lehet, annyi azonban tény,
hogy az ára le fog menni, mert
most igen sokan fogtak hozzá
termeléshez, ami az árakat le-
fogja nyomni. Gyökérsariak be-
szerzésére szolgál címeikkel a
„Statiunea de plante medicinale
Cluj (Academia Agricola).” Ott
az is közlik, hogy hová lehet a
mentát szállítani eladás céljá-
ból. — Árakat előre nem lehet
mondani. A szeszgyári trágya
valamint a trágyalé nagyon elő-
segíti a gyógynövénytermelés
sikerét, csak hogy mindig azt a
növényt kell termelni, amely
éppen kelendő, ez pedig évről-
évre változik, miután a gyógy-
növények árát mindig a kínálat
és kereslet mérve szabályozza. A
mentán kívül ajánlanám a fe-
hér és a festőmályva, a vale-

riána, a gyűszűvirág, majorána,
pirétrum stb. termesztésének a
fölkarolását. Kiseb mértékben
lehetne a zsályát, mézfűvet és
fehér pemetét is termeszteti. A
mérgező növények közül próbát
lehet tenni a nadragulya és a
pukkantó termelésével is. — Az
utóbbi évben erősen fölment a
pukkantólevélnek az ára. Kővör
földön kifizetné magát annak a
termesztése. Dr. Péter Béla.

P. I. A mennyaszonyi kelengye
vámmentesítését a következő-
képen kell kérelmezni: Össze kell
állítani a listát, mely darabon-
ként megnevezi, illetve felsorol-
ja a kelengye egyes darabjait. A
községi előjárásnak igazol-
nia kell, hogy a kelengye tulaj-
donosa férjhez ment. Ezt a ható-
ságilag megerősített listát be-
kell terjesztetni a pénzügyminisz-
teriumba (Ministerul Finante-
lor) egy kérvénnyel együtt,
melyben export vámmentességet
kér a kelengyére. Ugyanezt a ké-
rest magyar nyelven, a fentli
listával együtt küldje el a ma-
gyar pénzügyminiszteriumba is,
melytől a beviteli vámmentes-
séget kérje.

S. L. Ha mozdonyvezető vizs-
gát akar tenni az iparvasutnál,
kérje meg azt a társaságot,
melynél eddig, mint kiegészítő
teljesített szolgáltatást, hogy tu-
dassa Önnel, mikor tartanak
ilyen vizsgát. A szakús t. i. az,
hogy a magánvasutak igazgató-
sága értesíti az iparvasutakkal fel-
szerelt céget a vizsga terminusá-
ról. A vizsgára vonatkozó kér-
vényt is ezen az nton (a cég ut-
ján) juttassa el a következő
címe: C. F. P. a Ministerulul
Lucrarilor Publice. Directiunea
Căilor Ferate Particulare, Bu-
curești. Ebben a kérvényben iga-
zolni kell a cégnek is, hogy Ön
már egy éves gyakorlattal ren-
delkezik (legalább)

G. J. A büntetésről kellett, hogy
kapjon végzést. Ha azt beküldi,
szívesen utána nézünk a dolognak.
Azonban, ha vagyona van, úgy a
bírságot a kinstár közadók mód-
jára felhajtja, tehát a fogházbün-
tetés kiállása nem mentesít a fi-
zetés alól. Nem írta, hogy fele-
bezést adott-e be a büntetés elleni
Végző fokon a nagyváradi ítélő-
tábla dönt.

V. K. Kisfajta baromfiakat lehet keresztezni. Fehér vagy sárga orpingtounal, Rod, Island, Plymouth stb. kakasokat belehet szerezni a „Fauna“ utján Cluj-Kolozsvár, Calea Motilor (volt Monostori-ut) 21. Ára 300—500 lei darabonkint. A nagybani tenyésztést a „Fauna“ most vette tervebe s rövidesen megvalósítja. A baromfi betegségek többfélék, orvság van, de az első elhullott baromfi fejét be kell küldeni amiből szérum lesz készítve (48 óra alatt) s ezzel be lesznek oltva a baromfiak. Baromfi betegségekről vannak orvosi könyvek (Vinkler és Krenedics-félék). A szérumok a „Fauna“ utján készítve vagy teljesen ingyen, vagy kevés összegért kaphatók. Ezen kedvezmények azok részére szólnak, kik a „Fauna“-nak részvényes tagjai, egy részvény 550 lej, mely 6 hónap alatt fizetendő.

F. A. Nem írta meg azt, hogy a válóper befejezése után az árva-törvényszék hogy döntött a gyermek tekintetében? Ha az volt a rendelkezés, hogy 12 éves korig az anyánál marad, úgy önnek kell tartást fizetnie. Ha a gyermekre nézve esetleg nincs döntés, úgy kérje a per iratainak az árva-bírósághoz való áttételét.

L. M. Kérését a kolozsvári üzletvezetőségen 5333—929. sz. alatt iktatták s ez év február 14-én továbbították Bukarestbe (Directiunea Muncii — Serv. de pensii) C. F. R.). Legyen türelemmel, minden ilyen ügy elintézése sok időt vesz igénybe.

„Névtelen“. Nem követelhet az apjától semmi anyagi értéket, amiért 17 évig az udvarán dolgozott. A vagyon az apjáé, tehát abból törvényileg kiszakítani az ő életében a beleegyezése nélkül nem lehet. Különben is az Ön végzett munkájának az ellenértéke az Ön és felesége tartása volt.

A. J.-né. Ha másodszor férjhez ment s a férje életben van és együtt élnek, elvesztette az első férje után minden jogát. Ha a második férje is vasutas, utána járnak bizonyos kedvezmények s azt mint feleség élvezheti. Mily helyt másodszor is férjhez ment, megszünt hadlőzvegy lenni.

Segítsétek!

A csikszenttamási tűzkárosultak részére befolyt pénzek nyugtázása: Mihályfalvi Gábor Póka-keresztúr 385, Adámossy Gábor-né Kövend 3000, Ref. egyház hívei Kide 1276, összesen 4661 Lej.

Szerkesztői üzenetek

A hátralékos előfizetők felszólítását folytatjuk. Felkérjük azon előfizetőinket, hogy akik ilyen kitöltött utalványt kaptak, sziveskedjenek az ott feltüntetett összeget minél előbb címünkre beküldeni. Az utalvány, valamint annak kiállításáért 5 lejt számítunk, mely összeg az utalványon feltüntetett tartozásban bennfoglalattatik.

B. S. Barátos, I. J. Kolozsnagyida, K. A. Zalán, B. J. Marosfalu, T. S. Ozdola, T. J. Makkfalva, S. D. Csiksesiő, O. B. A. Oefalva, ifj. Sz. I. Bégahosszupatak, V. I. Kondor Györgyfalva, Sz. G. Kisszántó, Sz. I. Zsibó, F. M. Majláthfalva.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mely tiszteletünket, hálaikat és köszönetüket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

B. D. A rádió műsor közlése annyi helyet foglalna le lapunkban, hogy rádióval nem rendelkező előfizetőink méltán kifogásolhatnák. Idővel azonban módját fogjuk ejteni, hogy ilyen kívánásokat is kielégíthessünk. Addig is kérjük szives türelmét.

Sz. K. Kászonyfalva. Igaza van, hogy a szeszcs italok élvezete és a dohányzás sok pénzbe kerülnek. „A csizma“ című cikkünkben tárgyalta azonban legfeljebb közvetve van ennek köze. Így levelével nem foglalkozhatunk bővebben.

S. S. Ozdola. Versének sem tartalma, sem pedig formája nem olyan, hogy lapunkban közölhető volna.

B. G. Kőröstárkány és J. M. Vadasz. A János vitéz és Bolond Istók füzeteket már postára tettük.

B. I. Székelydalya. A G. János vitéz és Bolond Istóket megrendelheti nála a háromnak 50 lej. Ha beküldi, a könyveket elküldjük.

A következő befolyt nyugtázások: B. A. Gyergy 175, S. A. Gyergyószent 175, L. B. J. Belényesújfalvi M. Gyanta 170, B. B. Pósa G. J. Mezőbánd 175 (r. 1931-ig), M. A. Magyarózd 175, Erked 95, F. S. Érszakács, F. és özv. H. F.-né Bánffy 170—170, D. F. Kézdimár 3210, G. J. Klopodia 170, J. rip 340, Cs. I. Mikola 170, Nagymadarász 175 (r. 1931-ig), F. E. Apahegy 170, Szentandrás 170, S. I. Alsó (r. 1929. dec. 31-ig), B. M. M. lápos 175, O. A. Semesnye S. Lúpény 190 (ebből 20 L. adásért), G. J. Vulkán 180, Szászváros 95, H. Nővérek nyifalva 170, T. A. és T. B. Iudas 170—170, E. S. Panke P. I. Kisjenő 1929. dec. 31-ig, L. beküldését kérjük, Kor. Cs. K. 205 és K. J. 120, L. S. Korond 170, özv. B. D.-né 95, R. G. Gogánváralja 175, J. Héderfája 85, N. Gy. ugra 175, ifj. H. J. Radnóti M. Egrestő 170, B. S. Dies mártón 175, G. L. Kovász Aranyosrákosról: Sz. V. I. P. A. 170, B. M.-né és H. Kelyetőfalva 170—170 (r. 1931 dec. 31-ig, illetve 1931 február K. J.-né Kovászna 510 (lelapja szerint könyvelve), Bikfalva, 175, B. P. Hidv. dec. 31-ig még 60 lejt kért. A. Székelyzsombor 175, Nyáradgálfalva 400 (ebből előf. ez rendben 1930 január 50 lej regényért), Felsőderől: P. Zs. 160, L. I. 110, Nyáradgálfalva 170, K. S. vásárhely 170 (r. 1929. dec. Sz. D. Geges 345, N. R. G. üvegesür 100 (r. 1929. dec. S. S. Szentleányfalva 85, lyén községből: Sp. J. 170, Sz. G. 95, G. L. 170, 170, V. J. Feketőér 170, F. ról: V. J. 157 és V. I. 170, Vargyas 1929. dec. 31-ig lej megküldését kérjük, F. dőszentgyörgy 170, N. Z. póny 1890 lej.

Apróhirdetések

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Aláírtkeresők részére 20 szóig 50 lej. Előfizetőknek minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Az apróhirdetést díj előre beküldendő.

25 drb. egy éves, mangalica kocsát keres tenyésztési célokból megvételre Bárány Dániel fugadi gazdasága, posta: Aind-Nagyenyed.

Ispán kerestetik május 1. belépésre kolozs megyei nagyobb gazdaságba, szerényigényű, családos, hosszabb bizonyítványokkal. *Cím a kiadóban.* Ajánlkozás fizetési igényekkel csak levélben. Személyes jelentkezés meghívásig mellőzendő.

Eladó 196 hold föld jó tanyával, 5 családnak lakás, 15 hold dohányterméshez berendezve. — Ara holdankint 14 ezer lej. *Turi Sándor Chesereu-Erkésere, jud. Sălaj.*

Figyelem! Községek, magánosok, legelők, vízellátását, mélyfurásokat, súlyosított betonkutat, itatóválluk, vízvezetékek, viziturbinák tervezését, építését vállalja és ingyen szaktanácsot ad Gábor Áron építészeti irodája Sighisoara-Segesvár, Strada Mihai-Viteaz No. 15.

90 hektó saját termésű fajbor eladó. *Sebestyén Ferenc* ref. lelkésznel Cricau-Boroskrakkó posta Ighiu jud. Alba.

Központi, főleg irodai alkalmazásra keresek 30—35 éves, nős, magyar anyanyelvű, irodakezelésben kiválóan jártas, kertészeten, raktárkezelésben gyakorlati bíró *erdőrt*, aki a román nyelvet szóban és írásban kifogástalanul bírja s kinek családja intervensi szobák gondozását vállalja. Sajátkezüleg irandó kérvények, fizetési igények kitüntetése mellett szükségszerű okmányokkal, illetve másolatokkal (kereszt-levél, házassági anyakönyvi kivonat, állampolgársági bizonyítvány, katonai igazolvány, iskolai végzettséget és eddigi működését igazoló iratok) felszerelve március hó 10. napjáig nyújtandók be. *Gödemesterháza Erdőuralom R. T. Erdőhivatala Rastolita-Ratosnya, jud. Mureş. Klözel fberdő-tanácsos.*

Megvételre keresek egy tagban kb. 50 holdas tanyai gazdaságot, melyen uri lakás, gazdasági épületek, szőlő és gyümölcsös van. Teljesen ismertető és végső árat tartalmazó ajánlatokat „Gazda” jelígre a kiadóba kérek.

Hosszabb lejáratu haszonbérletre keresek egy 100—200 holdas gazdasági épületekkel felszerelt mezőgazdasági birtokot. *Farsang István Girisul-negru-Feketegyőrös, jud. Bihor.*

Eladó egy 530 □-ös területű belsőség rajta levő 3 szoba, konyha, kamra, pincéből álló téglalakóházzal és melléképületekkel. *Cím: P. Buzogány Dénes Săcucui-Ujszékely, jud. Odorheiu.*

Botosispánt keresek 25—40 év közötti nős, kis családú, románul beszélő, gazdasági gyakorlatlall rendelkezőt. Ajánlások fizetési igény megjelölésével és bizonyítványok mellékelésével küldendők *bárány László Ludus-Marosludas, jud. Turda címre.*

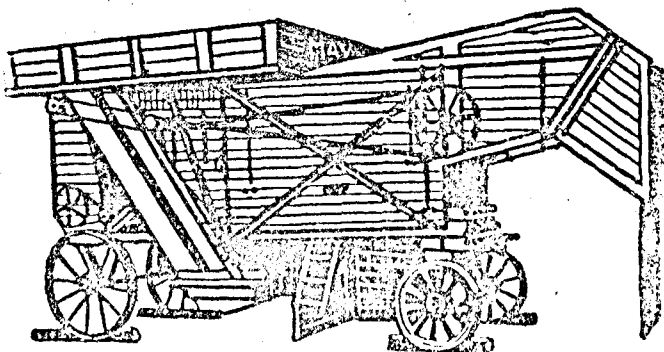
Eladó két és fél éves nemesvérű frizlandi tenyészbika a *Pusztakamarási malomnál*. *Cím Camaras-Pusztakamarás, jud. Cluj.*

Ismeretségem nincs. Vágyom, megértő, rokonlélek után. Komoly szándéku, középkorú, igazi uriember — egyelőre szellemi ismeretségét keresem. Szerény igényű, házias, vidéki urileány vagyok. Leveleket: „Keresem a párom” jelígre, kiadóhivatalba. Közvetítők kizárva.

Figyelmet érdemel! 115 Lei egy drb. nickel svájci Roskopf zsebóra. Ugyanaz 8 napos fazonba 180 Lei. 10 drb. vételénél egy darabot díjtalanul szállit. Megrendelhető: *A. Beer, Cluj-Kolozsvár, Str. Gen. Neculcea 2. (volt Kornis-utca).* Két évi jótállás törésen kívül. Zsebóra javítás 60—100 lejig.

Sofför, aki a géplakatos és rádió szakmában is jártas, állást keres szerény igényekkel azonnalra. *Cím: Bonczhidai Ferenc, Chidea-Kide, posta Borsa, jud. Cluj.*

Ötven holdas tanyai elsőrendű fekete föld rajta levő épülettel, kisebb részletekben is, igen jutányos áron eladó. Értekezni *Bostor Lajos* tulajdonosnál, Silindru—Érselénd, Szilágy megye.

MAV.

golyós-csapágyas meghosszabbított acélkeretű cséplők, beszerelhető herefejtők, gőzlokomoblok és benzomotorok, új típusu 20—30 HP. mágnesgyújtás

Fordson traktorok

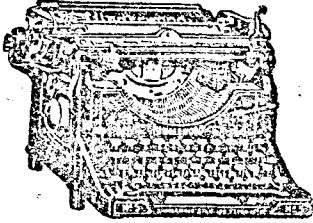
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók,

a Máv. Gépgyár Vezérügynökségénél

az **Economia Kereskedelmi és Ártári R. T.-nál**
Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul No. 1.

Irógépek

Smith Premier Nr. 60. Remington, Underwood és Corona írógépek gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító kellékekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépekből nagy raktár.

KÖRMENDY MIHALY

Cluj-Kolozsvár.

Str. Reg. Maria (v. Deák F.-u.) 25.
Telefon 9-51. — Telefon 9-51.

Gazdák Takarékpénztára Rt.

Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriai 38 (Ref. Theol.)
Telefon 119 sz.

Takarék betéteket a legelőnyösebben kamatoztat.
Váltókölcsonöket folyósít.

Szőlőoltvány, gyümölcsfa

valamint gyökeres ripáriportális és berlandiéri szőlővesszőket megbízható helyről telepítsünk. Ajánljuk 20 év óta fennálló telepünkről garantált fajtisza minden betegségtől mentes dűsgyökeres szőlőoltvány és gyümölcsfaínkat. Tekintettel az évi nagy keresetre igyekezzék rendeléseit mielőbb hozzánk juttatni, mint-hogy a mult évben nagyon sok vevőnket nem tudtuk kielégíteni.

Arjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk, mely a szőlőültetésről, valamint a károsnövények irtásáról sok hasznos tudnivalókat tartalmaz. *CND*

Székely Gábor és Társa
szőlőoltvány és gyümölcsfatelep
Diosg-Bihardiószeg Jud. Bihar.

Vásároljátok a Földhitelintézet 500 lejes részvényeit

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT

Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főtér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton,
Gyulafehérvár, Marosvásár-
hely és Nagyváradon.

Saját tőkéi 141 millió lei

Affiliált intézetei:

Torda-aranyos várm. Tak.-pénztár
RT Torda, Alsófehérvárm. Gazda-
sági Bank és Tak.-pénztár Nagy-
enyed, Udverhelym. Tak.-pénztár
Székelyudvarhelyen és Székely-
keresztúron, Szászrégenvidéki T.
pénztár RT Szászrégen, Szamos-
ujvári Hitelbank RT Sz.-ujváron,
és Népbank RT Bánffyhunyadon.

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Engedélyezett devizahely.
Áruraktár a vasut mellett.
Betéteket elfogad.

Aranyosgyéresi Agyagipar R.-T.

Ajánlja elsőrangú lödögázzal égetett
hornyolt és hódifarku

tetőcserepét,

normál és németmértű

fali és kuttégláját

valamint elsőrendű különböző
méretben készült

alagsöveit.

Cég és iroda: Turda-Torda
Telefonszám: 107.

Fásziortúz

Iroda imi 1019 óira i

Kiadóhivatal:

Cluj-Kvár, Strada Baron L. For
(v. Brassat-utca) 5 sz.

Dávid-Balzsam

enyhíti a test fájdalmait,
gyógyítja a reumát (csuszt)
köszvényt, isiást, minden
meghülésből származó láb,
kar, hát, oldalcsont és
izületli fájdalmakat. *o*

Kis üveg 35 L. nagy üveg 50 L.

Megrendelhető postán is
utánvétell és kapható a

DÁVID gyógyszerházban

Tg.-Mures Marosvásárhely,

Főtér 38 sz.

Ingyen küldöm szőlőoltvány
és gyümölcsfa árjegyzékemet,
mely az egész országban a legolcsóbb
árakat és minden szőlőbirtokosra
nézve megfizethetetlen tanácsokat
tartalmaz. A saját érdekében ne
vegyen addig oltványt, vagy bármilyen
fajta vesszőt, míg át nem olvassa
szó,észeit utmutatómat.

Cím: J. SZÜCS szőlőtelep 2.
Diosg-Bihardiószeg. Jud. Bihar.

Rettegi faiskola és Szőlőoltvány-telep

Díszfák

Díszcserjék

Gyümölcsfák

Árjegyzék ingyen!

Levélcím:

Gr. Bethlen László

Beclean-Bethlen. Jud. Someş

Minden magyar ember emiéltszik a jó, békébéli, eredeti

„BRÁZAV SÓSBORSZESZ”-re

A budapesti gyár eredeti receptjei szerint gyártják s kapható:

BOGNAR ÉS SZANTO Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaságnál, Kolozsvár.

„Phönix” kénsv és vegyipartermékek gyára részv.-társaság Baia Mare-Nagybánya.

A tavaszi vetésekhez 16—18 százalékos vízben
: : és citrátban oldható foszforsav tartalmu : :

SZUPERFOSZIÁT

műtrágyát ajánl.

Őszi vetésekhez fejtrágyának könnyen oldhatóságánál
fogva a legalkalmasabb trágya A nitrogén és káli cõt-

lására használjunk 19—20 %-os mész-
nitrogént, 40—42 %-os kálisót

Érdeklődőknek utbaigazitásokkal és
nyomatványokkal készséggel szolgál a
cég központi irodája

Baia Mare-Nagybánya

vagy

a „Magyar Nép” kiadóhivatala
Cluj—Kolozsvár,

Str. Baron L. Pop (Brassai-utca) 5 sz.

Villamos szerelési vállalat

Készít, javít
mindeniéle villamos
berendezéseket, dynamót,
motort vasalót, rezstót,
telefon, rádiót.

Cluj-Kolozsvár, Kornis-utca 8. (Óvár.)

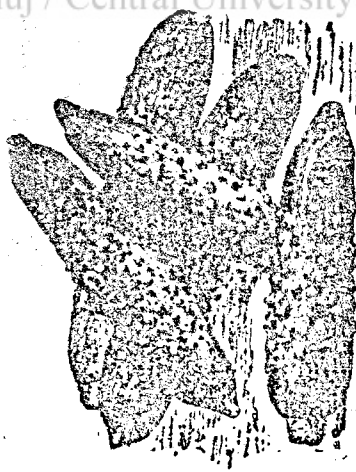
Akkumulátorok azonnali feltétele!

Ha sikert akar elérni,

hirdessen

„MAGYAR NÉP”-ben

VETŐMAGVAKAT A

MEZŐGAZDÁK

Kereskedelmi Részv.-Társ.-nál
ARAD vásároljunk.

Gazdasági magvak
here- és lucerna magvak
takarmányrépa magvak
fűmagvak
konyhakerti- és virágmagvak
legmegbízhatóbb beszerzési
forrása.

Fennáll 30 éve Arlegyzék kívánatra ingyen!

Szőlőknek és gyümölcsösöknek legajánlatosabb az őszi, rétek és legelőknek a téli trágyázás
e célra a leghatásosabb, legbiztosabb és legolcsóbb a 16—18 %-os foszforsav-tartalmu

„TRANSYLVANIA-GUANO-FOSZFÁT”

mely tartalmaz még 05%, -os nitrogént, 5%, -os szén-savas meszet, 30%, -os meszet és 12%, -os szerves anyagot.

Aró métertermésként ab Put állomás vagonba rakva 220 lej.

Zsákok beszerzési áron — Szállítja a „Cioclovina” Soc. In Comand, Put-Put, jud. Hunedoara-Hunyad megye.
Megrendeléseket a „Magyar Nép” után is lehet eszközölni és pedig vagon- és mázsacételekben is.

— Tapasztalatainkra hivatkozva kérjük rendeléseknél a lakhely, posta és állomás pontos román nevet is közölni. —

Lesoványodott, erőtlén
vérszegény, fűdő
beteg részére áld

GRASIN

erőápszer. — Étvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembetűnő.

Kapható gyógyszerárakban és Úr. Nagy Árpád gyógyszerár
Cluj-Kolozsvár, Calea Măjilor. — Egy doboz 120 leí Postár
135 leí. Egy lehes kurához 5 doboz 600 leí bérmentve. utaz
Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

Nagyapáról unokára

s áll a híre
az általánosan bevált
tökéletes háziszsernek a

DIANA

szoborszesznek,

mely külsőleg, mint be-
dörzsölés és belsőleg
cu-orra csepegtetve hasz-
nálható, mint fájdalom-
csillapító, feltrissító és
egészségővő szer, csodá-
latos eredménnyel. 10

Használati utasítás minden dobozhoz

Kapható mindenütt.

Eredeti csak „DIANA” felirással

Petői Sándor összes költemenyei

az erdélyi irodalmi Társaság kiadása ára 100 leí
díszkötésben 150 leí Megrendelhető kiadványaink utján

Magas termés hozamot kapás növényeknél
csak akkor várjunk, ha répa, burgonya, tengeri alá
19—20 százalékos

MÉSZNITROGÉNT

adunk.

Kérjen díjmentes utbaigaztást és nyomtatványokat.

„NITROGÉN” Műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsösánmarlin-Dicsőszenmárton

MÉSZNITROGÉN

Szállítunk ezenkívül
30—42% os kálium
16—18% os superphos